

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELENYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2.50 kor
Egyes szám ára 14 fill.

A szenvedők hajléka.

— A közkórház megnyitó ünnepélye. —

Miskolcz város haladásának és emelkedésének fényes tanubizonyosága az, hogy falai között rövid pár év alatt három impozáns középület adatott át a közhasználatnak. Valóságos palota mind a három. Egyik a *közművelődésnek*, másik az *igazságnak*, a harmadik az *emberbaráti szeretetnek* a temploma. A templomok építésének eszméje már évtizedek előtt gyökeret vert közéletünk vezérembereinek lelkében. Ezek a derék férfiak meg is tették mindent, hogy az eszme megvalósuljon. A közművelődés temploma a miskolczi ev. ref. egyház vezető férfiainak: *Kun Bertalan* püspök, *Mikuleczky István* főgondnok, *Bizony Ákos* volt, *Soltész Nagy Albert* jelenlegi iskolakormányzó buzgó fáradozásai mellett, az államnak, Miskolcz városának és Borsodvármegye közönségének anyagi támogatásával mihamar fölépült. De az igazság templomának, valamint az emberbaráti szeretet templomának fölépítése hosszú időn keresztül nagy akadályokba ütközött. Hiába küzdöttek az eszme megvalósítása érdekében városunk és vármegyénk legjobbjai, fent a kormány köreiből mesterségesen támasztott ezerféle akadályokat nem tudták legyőzni. Mig azután jött egy ember, a ki vasmarokkal üstökön ragadta a két templom felépítésének ügyét s rövid idő alatt az ige testet öltött magára. Ez az ember dr. *Tarnay Gyula* alispán. Nem a mi emberünk. Neki politikai tekintetben nagy bűnei vannak. Hogy egyebet ne említsünk: ő hozta a nyakunkra *Lánczi Leót*. És ez már magában véve is olyan bűn, a mit neki soha megbocsátani nem lehet; mert ez által módot és alkalmat nyújtott arra, hogy Miskolczon a legaljasabb lélekvásárlás és a legvadabb politikai korrupció meghonosuljon. De ha elítéljük is őt, mint politikust, nekünk — mint az igazság őszinte kimondóinak, nem szabad szemet hunynunk érdemei előtt

sem; azon érdemei előtt, melyeket mint közigazgatási tisztviselő, alispáni hivatalában szerzett. El kell ismernünk, hogy ugy a törvénykezési palota, mint a közkórház felépítése legelső sorban az ő műve. Mind a két épület az ő szerencsés kezének munkáját dicséri.

A közkórház épületének ünnepélyes fölavatása vasárnap, e hó 2-án délelőtt ment végbe. Az ünnepélyen jelen volt *Gullner Gyula* államtitkár, a ki Széll Kálmán miniszterelnök megbízásából hatalmas beszéddel avatta föl a szenvedők új hajlékát.

Az államtitkár beszéde büszké önérettel töltheti el Miskolcz város és Borsodvármegye minden polgárának lelkét. Azt mondta ugyanis az államtitkár, hogy ő nemcsak a kormánynak, hanem az egész országnak háláját fejezi ki azok előtt, a kik az emberbaráti szeretet templomának létrehozásán fáradoztak, mert az a templom nemcsak Miskolcz városa és Borsodvármegye betegeinek, hanem az egész ország szenvedőinek ad biztos menhelyet. Ünnepnapnak nevezte a felavatás napját, mert Magyarországon ünnepnap az, a mikor a közegészségügy szolgálatára ilyen impozáns épületet emelnek s adnak át magasztos rendeltetésének. Miskolcz város e terén jó példával jár elől az ország többi városai között.

Mi, a kik az ünnepélyen jelenvoltunk s dr. *Tarnay Gyula* alispánnak és *Gullner Gyula* államtitkárnak beszédét hallottuk, valóban benső örömet éreztünk. Az az impozáns palota, melyet a város egyik kapujában a szenvedő emberiség számára emeltünk, a magyar haza nagy érdekeinek szolgálatában áll. Ha letöröljük a szenvedők könnyeit, azzal a letörölt könnyecseppel kevesebb lesz a szocializmus tengere, mely elborítással fenyegeti a társadalmat. Ha egy szenvedő embert megmentünk a halál karjai közül, azzal az emberrel több lesz a munkás kéz, melyre oly nagy szükség van ebben a hazában. „Hiszen oly kevesen vagyunk!”

A szenvedők hajléka tehát nemcsak emberbaráti, hanem társadalmi és nemzetgazdasági érdekeknek is szolgálatában áll és mi ennek tudatában elismerésünket és hálánkat fejezzük ki azoknak a derék férfiaknak, a kik ezt a magasztos intézményt létrehozták. Elismerést érdemelnek: dr. *Tarnay Gyula* alispán, *Soltész Nagy Kálmán* polgármester és dr. *Singer Henrik* közkórházi igazgató főorvos, a kik törhetetlen buzgalommal fáradoztak, hogy ez az évtizedek óta annyi szeretettel ápolt eszme valahára megvalósuljon.

És a mikor mindezeket elmondottuk, lehetetlen, hogy a hála és elismerés koszoruját le ne tegyük egy sirra, mely odafent az Avas oldalán domborul: a dr. *Popper József* sirjára. Ő volt első igazgató főorvosa a közkórháznak. Ő volt megpendítője és első buzgó harczosa az új kórház építésének. Élete legszebb álma volt az új kórház! . . . Oh, hogy ezt a napot ő meg nem érhetette! . . .

✱

A közkórház ünnepélyes felavatásáról tudósítónk a következőket írja:

A felavató ünnepély a kórház egyik nagytermében folyt le egyszerű és szerény keretben. Az ünnepélyen jelen voltak: Horváth Lajos főrendiházi tag, Zelenka Pál püspök, Lánczi Leó, Szemere Atilla, Ragályi Béla orsz. képviselők, dr. Hajós Béla közegészségügyi osztálytanácsos, Lekky István miniszteri titkár, Soltész Nagy Kálmán, Melzer Gyula, Ortway Miksa, Radvány István, dr. Szabó Gyula, Lichtenstein József, Jekelfalussy Andor, Szepessy Zsigmond, Görgey László, Kovács Lajos, Szathmáry Király Pál, Hidvégi Benő, Molnár Bertalan, Blazsejovszky Ferencz, Kaffka Ignác, Szaffka Pál, dr. Kátóna József, Buthy Lajos, Vadnay István, Harangi Menyhért, Horváth Béla, Konecz Pál, dr. Kun József, Rácz Jenő dr., Fischer Lajos, Pallaghy Béla, Popper Károly, Bársony János, Schrekker Lipót, dr. Ixel Soma, dr. Kazai Mór, dr. Frank Miksa, Kozma Elek, Zsóry Gusztáv, Ujházy Kálmán, Petró József, Miskolczy Pál, Ruttkay Menyhért Forster Rezső, dr. Serédi Jenő; a helyőrség tisztikara részéről: Vajna Béla és Spurny ezredesek, Schulteisz Emil alezredes, Vörös főtörzsorvos, Lilleskó és Vukodonovics őrnagyok.

BARTA JENŐ

női divat- és vászonáruháza

MISKOLCZ, Széchenyi-utca 96.

Deczember hó 31-éig

nagy karácsonyi vásárt rendez.

Ez alkalommal a **legdivatosabb és a legjobb minőségű divat- és vászonáru** kerülnek eladás alá u. m.:

Jó mosó Barchendek mtrje	16	krtól	1 finom téli kendő	1.80	krtól
Divatos kelmék	22	"	Jó mosó Cretonok	16	"
Finom női posztó	35	"	Futó szőnyegek	25	"
Angol kelmék	50	"	1 finom Chachmér paplan	3.40	"
1 vég finom vászon 23 mtr	3.80	"	Női ing csipkével	55	"
6 szem kávés teríték	1.20	"	Hímzett alsóalj	1.50	"
6 gyönyörű batist zsebkendő	65	"	stb. stb.		

Tessék karácsonyi árjegyzéket kérni.

gyok, Éber kapitány. Ezenkívül nagy számmal volt képviselve a vármegye bizottsága, város, orvosi testület, ipartestület, izr. ipartársulat s a helybeli felső iskolák. Az egri járás mintegy 50 taggal volt képviselve.

Az ünnepi díszbe öltözött terembe fél 12 órakor érkezett meg *Gullmer* Gyula államtitkár báró Vay Elemér főispán kíséretében. Az államtitkárt beléptekor minden oldalról zajos és meleg óvációban részesítette az ünneplő közönség. A mint a tüntető óváció lecsillapult, dr. *Tarnay* Gyula alispán a következő nagyszabású ünnepi beszédet tartotta:

Méltóságos Államtitkár ur!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A nemzetek fejlődésének, a társadalom kulturájának fokmérője azon intézmények, melyeket magasabb ösztöntől az emberanyagért hoz létre. Ezen intézmények közül közvetlenségnél fogva elsőrendű fontossággal a szegény beteg sorsának enyhítésére, gyógyítására szolgáló kórházak emelkednek ki.

Eme kórházak nem csupán a hajléktalan betegek asyloomai, nem csupán a munkás nép betegének elhelyezésére szolgáló intézetek: hanem a nemzetgazdasági faktorok között is számottevő tényezőkként szerepelnek. Valamint a lelenczház, iskola, népkonyha, tüdővészeselek sana:oriuma, épügy a kórház is öncél, gazdasági érdek, oly kiadás, mely megtérül részint a veszélyeztetett emberi erő helyreállításában, részint a különben ápolásra lekötött munkáskezek felmentésével. És mégis dacára ezen eminens közgazdasági haszonnak és jótéteménynek, a kórházügy fejlődése hazánkban lassan haladt előre.

Az emberi természetben rejlik, hogy bármint van, annak értékét csak akkor fogják fel igazán, ha azt veszély fenyegeti. Így vagyunk különösen az egészséggel, melynek értékét csak a beteg ember becsüli fel igazán.

Az 1709. és 1739. évben uralkodott pestis járványok előtt a közegészségügy gondozásáról Európaszerte alig lehetett beszélni. Nálunk még ezen járványok után is abban merült ki az összes hatósági intézkedés, hogy egy ország alapot létesített a járványokkal kapcsolatos költ-

ségek fedezésére. Csak a szomorú 50-es évek elején jött létre részint a megyék elkobzott pénzei, részint más tőkékből az országos betegápolási alap, mely a vagyontalan betegekért is a kórházaknak segélyt nyújtani volt hivatott.

Borsodmegye s különösen Miskolcz városának közegészségügyi állapota ezen időben nem volt sem jobb, sem rosszabb, mint más hasonló törvényhatóságoké és vidéki városoké.

A nyilvános betegápolás a század elejétől 1853-ig Miskolczon az izraelita hitközség sz. együletének, a ma is működő *Chewra Kadischának* kezében volt. 2 egymás mellett lévő szobában 10 ágy volt felállítva, s a begyült adományokból 10 szegény hitsorsos részesült az állandó orvosi gyógykezelés előnyeiben.

Ez ápolásán kívül a törvényszéki fogházban volt még két szoba betegszobául berendezve. Ezen berendezkedés azonban csak a hitsorsosok és foglyok számára volt. Nyomokat találok arra is, hogy e század elején a különböző czéhek, vándorló legényeik és saját mestereik részére beteg-szobákat tartottak fenn.

Dr. *Schnirch* Emil Borsodmegye akkori főorvosáé az érdem, hogy Miskolczon, a mai közkórháznak alapkövei lerakhatók voltak. Ő volt az, aki 1856. jan. hó 19-én a megyefőnökséghez intézett beadványában először sikra szállt egy nyilvános közkórház felállítása érdekében. — Lelkesedését, fáradhatlan ügybuzgalmát és a tudós ügyszeretetét rövid időn belül siker koronázta, úgy, hogy az akkori megyefőnökség határozata folytán 1856 febr. 10-én a miskolczy kórház kapuja megnyitott a szenvedő emberiségnek.

Ezután hosszasan és nagyon érdekesen vázolja az alispán a miskolczy közkórház történetét, majd így folytatja:

Ez tehát a vázlatos képe annak a műnek, a törvényhatóság azon alkotásának, melynek megnyitására Méltóságodat felkérem, melynek jósága, czélszerűsége és berendezése fölött Méltóságod és a nagyközönség vizsgálódó szeme lesz hivatott igazságos bírálatot mondani.

Mielőtt azonban a megnyitásra engedélyt adna, a törv. hatóság hálás köszönetének kell kifejezést adnom Széll Kál-

mán belügyminiszter ur ő excellenciájának, kinek jóakaratu érdeklődése, igazságos intézkedése a függőben levő ügyek méltányos és gyors elintézése körül első sorban és jelentékenyen előmozdította ezen lassan fejlődő ügy megoldását.

Törvényhatóságunk nevében hálásan köszönöm meg Méltóságodnak jóakarátát, kegyességét; ki bokros elfoglaltsága között is időt talált magának arra, hogy magas megjelenésével törv. hatóságunk ez ünnepepét megtisztelje, s humanitárius főrekvéseinket és ennek eredményeit megbecsülje.

Köszönetet mondok a nagym. belügyminiszterium egészségügyi osztályának, kinek tagjai szaktudásukkal, utasításikkal, tanácsaikkal bennünket állandóan támogattak.

Köszönettel emelem ki főispán ur ő Méltóságának tevékenységét, ki hathatós közbejárásával a siker eléréséhez jelentékenyen hozzájárult.

Hálásan mondok köszönetet Miskolcz város közönségének, mely a megye közönségével vetélkedve áldozott pénzt és munkát az előttünk álló alkotás létrejötteléhez.

Teljes elismeréssel köszönöm meg a kórház építő bizottság tagjainak, úgy a kórház orvosainak önzetlen, nem csekély munka és felelősséggel járó fáradozását; melylyel az ügy előbbre vitele körül mindig és minden időben segélyemre voltak.

A hála és köszönet ezen szavai után tisztelettel fölkérem Méltóságodat, hogy közkórházunkat megnyitni sziveskedjék.

Lelkes éljenzés követte az alispán beszédét, mely után *Gullmer* Gyula államtitkár magasan szárnyaló felavató beszédet mondott, mely főbb vonásaiban a következőképpen hangzik:

Mélyen tisztelt közönség!

Köszönetet mondok önöknek, hogy engem erre a szép ünnepnapra meghívni méltóztattak. Ünnepnapnak nevezem ezt a napot, mert ünnepnap Magyarországon az a nap, a melyen a közegészségügy érdeke csak egy vonallal is előbbre vitetik. Igaz, benső öröm töltheti el mindnyájunk lelkét, midőn látjuk, hogy Borsodvármegye szívében az emberbaráti szeretet ilyen hatalmas templomot emelt. Az emberbaráti szeretet az

TÁRCZA.

Vörösmarty méltatása.

— Irta és fölolvasta a miskolczy Daláregylet Vörösmarty-ünnepélyén *Dömötör György*. —

— A „Szabadság” eredeti tárczája. —

Ma mindenütt ünnepet ülnek, ahol megértik az igét: „Hazádnak rendületlenül.” Ünnepe van a költőkirálynak. Ünnepelegjünk legjobbaink egyikét, akinek minden érzése, minden gondolata szívünkhöz szól, szívünkhöz beszél.

Késő kornak kishitű törpe nemzedéke, mely a mult dicsőségéből táplálkozik, — emlékezzél meg Vörösmartyról! Hazámnak lelkes fia, akik a nagy idők nagy embereitől tanultatok a hazát szeretni; s a kinek keblét örömmel tölti be most az édes magyar nyelv búbjos zenéje: — gondoljatok a „Szózat” költőjére Vörösmartyra! Honleányok, kiket annyiszor elbűvölnek a lantok hurjai s boldog merengéssel hallgatjátok azokról a tiszta szerelem igaz érzelmeit: — jusson eszetekbe ma az ábrándos szerelem dalnoka, Vörösmarty Mihály! Mozdulj meg magyar társadalom! S midőn a haza nagy fiának szobrot emelsz a haza szívében, ird szivedbe az ő emlékezetét! S midőn felhangzik ajkadról Vörösmarty imája, foglald imádságodba az ő szent nevét!

Születésének századik évfordulóján gyenge szóval, avatallan kézzel megnyitom poézisének ragyogó menyországát. Bemutatom drága gyöngyeit. A miskolczy koszorus daláregylet hívó szavára, kedves daluknak varázsa, felemelő hatása alatt, szenteljünk nagy szellemének néhány pillanatot!

Pusztá-Nyéken, Fehérmegye kicsiny falujában szegény, de nemes házból született 1800. decz. 1-én. Mint gyermek szelid, magába vonult, vas szorgalmu volt minden különös feltűnő tulajdonság nélkül. Senki se gondolta volna, hogy hazánk legnagyobb költői közé emelkedik! Tanult szülőfalujában, Székesfehérvárt és Pesten sok nélkülözés közt. Atyja halála után nevelősködött a Perczel családnál. Szegénységre jutott özvegy édes anyjáról ez időben fiú szeretettel gondoskodott. Bölcsészeti s jogi tanulmányait, mint nevelő magán uton végezte kitűnő sikerrel. Megszerezte az ügyvédi diplomát. De ezen minőségben sohasem működött. Beállt joggyakornoknak Csehfalvay alispánhoz Tolnavármegyében. Majd felesküdt jegyzőnek a királyi táblához. Ezalatt olvasgatott és verselgetett. Baróti Szabó Dávid, Virág Benedek, Révai, Rajnis, Csokonay, Kisfaludy Sándor, Berzsenyi, Kölcsey, Kazinczy, Zrínyi — ezek voltak első kedves olvasmányai. Ezekhez járt nyelvet és érzelmet tanulni. Tőlük tanulta meg, hogyan

zengje el csalódott szerelmének s honfui fájdalmának bubánatos érzelmeit. Azután nagyobb mesterekhez fordult. Felkereste a világirodalom nagy alakjait, Homéroszt, Vergiliust, Tassót, Shakespearet, Schiller, Göthét és Ossiant. Közülök a mélyérlélmű Shakespeare és a borongós Ossian ihlette meg lelkét különösen. Ezt bizonyítják hű fordításai, melyekkel irodalmunkat gazdagította.

De legjobban aranyosrákosi Székely Sándornak a „Székelyek Erdélyben” cz. kis hőskölteménye hatott rá. Ebből merített legtöbb lelkesedést. Egyszerre megnyilatkozott költői tehetsége. Inspirációja megjelölte utját a romantizmus fele. Fantáziája megteremtette lélekvilágát. Megtalálta a formát, melyet érzelmével egészen áthatott s művészetével oly mesterileg tudott kifejezni.

Szerette a tavaszt, a csermelyt, az erdőt, a rónát, a vad bérceket. . . De legjobban szerette az ősi dicsőséget. Felkutatta a szép történetet. S époszt irt, irt nemzetének. Époszt, mely a tespedés korában felemelt, felrázott s fellekesített. . .

Költészetének legméltóbb tárgya: a fájdalmas hazaszeretet s a fájószeretem.

A honfui fájdalom egy költőknél sem jutott oly megható és erős kifejezésre, mint Vörösmartynál. Az abszolutizmus gyászos korszakában ott kesereg a „Szózat” ifju

a magasztos érzelem, mely közelebb visz az istenhez. Hajlékot emeltek önök a szenvedő betegek számára. A szenvedők könnyeit letörölni nagy és magasztos feladat. *Minden csepp könnyel, melyet a szenvedőkarczúról letörölünk, kevesebb lesz a szociálistusnak tengere, mely immár elborítással fenyegeti a társadalmat.* Az a szegény beteg, a ki testi és lelki erőben megerősödve hagyja el ennek a megszentelt épületnek falait, bizonyára be fogja látni, hogy őt szenvedésében, betegségében nem hagyta el az emberi társadalom. Kedves kötelességet teljesítek, a midőn mindazoknak, a kik e szép műnek létrehozásán fáradoztak, a kormány halálját és elismerését fejezem ki. De nemcsak a kormány halálját és elismerését hoztam én ide, hanem elhoztam az egész országnak halálját és elismerését; mert a mikor önök az emberbaráti szeretetnek azt a szép templomát fölemelték, az egész országnak nagy szolgálatot tettek. És a midőn most a kormány teljes jóakarátát és támogatását kilátásba helyezem ennek a nemes intézménynek további fejlesztése tekintetében, az emberbaráti szeretetnek ezt a diszes templomát megnyitottnak nyilvánítom.

Égő éljenzés és tapsvihár kísérte az államtitkár lendületes és szónoki hévvel elmondott beszédet, mely után dr. *Tarnay Gyula* alispán a kórház orvosait s egészségügyi személyzetét mutatta be az államtitkárnak. Eközben dr. *Singer Henrik* igazgató főorvos alkalmat vett, hogy „A kórház története” című munkáját átnyújtsa az államtitkárnak, mit ez szívélyes szavakban köszönt meg.

Ezzel az egyszerűségében fényes s lélekemelő ünnepély befejezést nyert.

Ezután *Gullner Gyula* s a többi hivatalos férfiak s a nagyközönség megszemléltek a kórház minden helyiségét dr. *Tarnay Gyula* alispán kalauzolása mellett. Az egyes szakosztályokban a szükséges magyarázatokat dr. *Singer Henrik* igazgató főorvos s az osztály-főorvosok tették meg. A kórház helyiségeinek praktikus és czélszerű berendezése nagyon tetszett az államtitkárnak s elismerésének és tetszésének élénk szavakban adott kifejezést. A nagyszabású, modern konyha különösen feltűnt az államtitkárnak s az ott jelenlévő élelmezőt *Erdélyi Adolf* budapesti

vállalkozót bemutatatta magának s megdicsérte áldozatkészségét s buzgóságát. Majd megízlelte az ebédet, melyet éppen akkor táltak fel a betegek részére. A becsinált és a leves igen jól ízlett az államtitkárnak.

Majd megtekintették a bábaképző tanfolyamot, szennyvízvezető csatornát és a híres Dibding-féle bacillus tenyésztő kutatót.

Végül az államtitkár újból elismerését nyilvánította az alispánnak, majd kitartásra s buzgalomra buzdította az orvosi kart, s megdicsérte a vállalkozókat és a szállítókat. Mire a kórház felavatása véget ért.

A diszebéd.

A közkórház ünnepélyes felavatása után a „Korona”-szálló disztermében bankettre gyűlt össze az ünneplő közönség. Az asztalok körül körülbelül kétszázan foglaltak helyet.

Ez a bankett az elmondott pohárköszöntők eszmei tartalmánál fogva magasan felülemelkedett a rendes bankettek színvonalán. A hírlapirodalomban szokatlan dolog ugyan bankettéről hosszabb cikket írni. Mi azonban megpróbáljuk azt, mert a vasárnapi banketten oly komoly eszmék és gondolatok nyertek kifejezést, hogy azokat nyomtalanul eltűnni nem engedhetjük.

Beszéd volt a nemzet védbástyáiról, a vármegyék önkormányzatáról, melynek *Gullner Gyula* államtitkár lelkes és rendíthetetlen híve. Mindennek dacára ezt kívánja, hogy a központi kormánynak akarata érvényesüljön az ország minden zugában. Kívánja ezenkívül a városi municipiumok megerősödését, s önállóságra jutását. Már most azt kérdezzük: milyen lesz Borsodvármegye önkormányzata, ha neki felülről a kormány parancsol, alulról pedig kiszakítják belőle Miskolcz városát? *Melczér Gyula* hatalmas pohárköszöntőjében erre az ügyre vonatkozólag a legnagyobb őszinteséggel bevallotta az ő nagy bűnét, a mely az volt, hogy alispánságának ideje alatt Miskolcz város megérett intelligenciáját nem engedte kibocsátani a vármegye kötelékéből. Hát bizony ez elég nagy bűn volt! Ha a vármegyén ezentul is így

gondolkoznának, akkor szegény Miskolcz városa sohasem érhetné el nagykorúságának napját. Örökké kiskorú és mostoha gyermeke maradna a magával is tehetetlen vármegyének!

Szó esett ott a bekövetkező választásokról. Ezt azouban csak úgy titokban, kisebb társaságokban tárgyalták. Városunk két országgyűlési képviselőjének: *Láncai Leó* és *Szemere Attila* uraknak megjelenését mindenki ezzel a dologgal hozta összefüggésbe. Ezek a jó urak ott a banketten bizonyára szerették volna kitapasztalni a hangulatot, hogy mit várhatnak a jövőben? De a kormánypárti korifeusok rémséges módon legombolkoztak, különösen *Szemere Attila* urral szemben. Ennek a derék férfinak már úgy látszik végképpen lefujtak. Ő azonban mindennek dacára mondott egy pohárköszöntőt. Soltész Nagy Kálmán polgármestert éltette. De hát mindhiába. A pohárköszöntő alatt innen is, onnan is hangzott a malicziózus megjegyzés: „Halljátok Szemere hattyudalát?” Vagy pedig: „Beszélhetsz jó vitéz, senki sem hallgat rád!”

A diszebéd legszebb és legmeghatóbb jelenete az volt, a mikor *Gullner Gyula* államtitkár Horváth Lajost dicsőítette. Nagy volt és nagy marad Horváth Lajos a mi szemünkben mindenkor, de az ő nagyságának igaz mértékét mégis csak az államtitkár mutatta meg nekünk. Mi magunk is tudtuk azt, hogy Horváth Lajos szellemi kincseinél és puritán jelleménél fogva jóval felülemelkedett a közönséges polgárember mértékén. Azt is tudjuk, hogy Miskolcz város iránt rajongó szeretetével nagy és értékes jogokat szerzett városunknak, melyért hálát és elismerést érdemel. De azt még eddig nem tudtuk, hogy odafent az, ország tanácsában a nagyok között, a nagyok szemében is milyen nagy ő! Ezt csak most tudtuk meg az államtitkár pohárköszöntőjéből. „Az ország politikai bölcsé”-nek nevezte Horváth Lajost, a

költője alispánja mellett a nemzet nagy napszamosai között. Az ő fájdalma volt a legnagyobb. Egyre jobban sajgott. Nagy eszméket keltett fel agyában. S hazaszereztől égő lelkét magasztos érzelmekre ihlette. Ez ihletésből fakadtak összes költeményei. Epikája, lírája, drámája mind rajongó honszerelméből táplálkozott. Ott van az ősi dicsőséget zengő Zalán futása, Cserhalom és Eger, melyekben multunk nagyszerű eseményeinek felidézésével, és apáink nagy tetteinek hirdetésével buzdított, lelkesített. Gördülékeny hexameteri méltán versenyeznek Homerosz szép nyelvvel. Ott van a „Szózat”, a nemzeti küzdelemnek ez a csodás szüleménye, a horfui lelkesedésnek fenséges dala, amely minden napi imádsága, hitvallása lesz mindig a magyarnak. Említsenek Csongor és Tünde-jét! Bűbáos nyelvvel ez alkotása utólréhetetlen szépségű marad mindörökre. Hát még a „Fóthi dal” s hatyudala, a „Vén cigány dala”. Mily csodálatosan olvasztja össze a kettőben haldokló lelkének kétségbeesését az édes reménnyel! — Valamennyi közt „Szép Ilonka”-ja a legbájosabb, a legvonzóbb, a legkedvesebb. Tárgyát Mátyás király kalandos életéből vette. Az ifju daliás király vadásznak öltözve, bevetődik Peterdi házához. Szép Ilonka, az ősz Peterdi unokája, beleszeret az ifju vadászba. De midőn később Budán meg-

látja királyi ruhában, szép Ilonka vérző szívvél tér haza, s elhervasztja szerelmi bánata. Ennél bájosabb költői elbeszélést gondolni sem lehet.

Mesterileg festi Ilonka felébredt szerelmét: „Mégvagy!” — így szóla a leány örömmel, Elfogván a szállongó lepét; „Mégvagy” — így szól a vadász gyönyörrel A leányra nyujtva jobb kezét. S rezzent kézből kis pillangó elszáll: A leány rab szép szem sugaránál.”

Költői szépség dolgában ez a kis beszély felér Vörösmarty összes eposzával.

„Deák”-ban az igazi honfui érényt, az önzetlen és szeplőtelen hazafi hűséget magasztalja. Allegoriában a nemzetiségökből kivetkezett magyar hölgyeket ostromozza. Bors pillanataiban a leigázott testvér lengyel nemzet szomorú sorsát siratja, mintha saját nemzetének temetése felett hullatná fájó könnyeit. S mikor a hon katasztrófája csakugyan bekövetkezett, egészen megtört a költő szíve-lelke. Fel volt szántva, mint a haza szent földje. Felhagatta a mély fájdalom. Nem volt akkor hit, nem volt akkor remény senkiben. A „Szózat” balsejtelme teljesedni látszott. De mikor hazája beborult egén jóslékével látja messze távol felkelni a remény csillagát, újra megzendül néma lantja s örök szép hymnusában a nemzet hálaimájának, szebb jövőbe vetett reményének ad gyönyörű hangokat. A nem-

zet felébredt letargikus álmából és élni kívánt. Széchenyi és Kossuth szelleme megmutatta az utat. Vörösmarty lantja a dicső multtal lelkesített a nehéz küzdelemben.

Igy lett Vörösmarty a hazaszereget legigazibb s legnagyobb költője. S ebben nagyobb Berzsenyinél, ki előtte legmagasabbra emelkedett. Nagyobb mindazoknál a kik utána zengtek a honszeretetről.

Szenvedélyes szerelme volt a másik forrás, melyből magasztos érzelmei fakadtak. Mikor a Perczel családban nevelősködött — 1817—1825 — akkor született meg szívében az első szerelem. A szegény, egyszerű nevelő szerelmes lett a büszke urnak bájos leányába Perczel Etelkába. És ez szívének nem csupán ifjúkori fellángolása, hanem igazi, de reménytelen szerelme volt. Tudta nagyon jól, hogy e titkos vonzalomból neki csak a lemondás fájdalma jut osztályrészül. Ábrándos szerelme borongóvá is tette egész ifjuságát. Feledni akart. De nem tudott. Váhanyszor Etelkára gondolt, elragadja a költői hév. Mindenütt az ő alakját látja s megfesti azokat a tájakat bűbájos színekkel. Eposzai gyöngéd női alakjaira ráhuzza Etelka szépségét, Etelka jószágát. Hajna a költő eszményített kedvese. A délszaki tündér panaszába az ő vesztett üdvösségének panaszava vegyül.

n cabus emléke idők

ki még ma sem egészen Miskolcz városáé hanem az egész országé, a ki előtt az egész ország mély tisztelettel és szeretettel hajol meg. Maga Gullner Gyula államtitkár is, a ki Horváth Lajossal hosszú időn át egy politikai zászló alatt harczolt, nehéz időkben az ő atyai bölcsességéhez fordult tanácsért és ő tanácsainak osztogatásánál soha senkit félre nem vezetett, soha senkit meg nem csalt. Mesébe való volt az a rajongó szeretett, melylyel szülővárosa iránt viseltetett. Horváth Lajos szüntelenül azt hangoztatta odafent, — a mi azután szállóigévé vált, — hogy: „Miskolcz irányadó az egész országban”. És tagadhatatlan, hogy Horváth Lajos Miskolcz városa részére olyan jogokat és kiváltságokat szerzett, a melyeket más városok meg nem nyerhettek.

Érdekes volt a banketten a régi nemzeti párt embereinek találkozója, a kik Gullner Gyula államtitkár vezetése mellett oly őszinte szeretettel és ragaszkodással ölelkeztek a Bánffy hűveivel. Vajjon meddig tart ez az őszinte szeretkezés?

A pohárköszöntők sorát báró Vay Elemér főispán nyitotta meg, lendületes beszédben éltette a királyt. Utána nyomban Széll Kálmán miniszterelnökért üritett poharat. Tarnay Gyula alispán Gullner Gyula államtitkárért, Gullner Gyula államtitkár Borsodvármegye közönségeért, Lichtenstein József báró Vay Elemér főispánért, Blassejovszky Ferencz apátplébános dr. Tarnay Gyula alispánért, Molnár Bertalan megyei főjegyző a katonaságért és a budapesti vendégekért, lovag Kummer Henrik tábornok a polgárság és katonaság közötti jó egyetértésért, dr. Reisz osztálytanácsos az alispánért, Szemere Attila Soltész Nagy Kálmán polgármesterért, Melczér Gyula az államtitkárért, Kun József főjegyző dr. Tarnay Gyula alispánért, Gullner Gyula államtitkár Horváth Lajosért, Orczy Gyula dr. Singer Henrik közközházi igazgató főorvosért emelt poharat.

A banketten mindvégig emelkedett hangulat uralkodott, melyhez Reidinger Béla vendéglős kitűnő ételei és jó borai, valamint Radics Lajos zenekarának pompás játéka hatalmasan hozzájárultak.

multán elhalványodott. Mintha szívének tüze kiégett volna egészen. Azt gondolta, nem fog felgyuladni soha többé édes szerelemre. Hiszen keső vágya volna már az kialvó szívének. Már nem hitte, hogy valaha még boldog lehessen! Sirva nézett életének beborult egére. Lemondásának gyönyörű vizsgálja az a fenséges dal, melynek minden sora elbájol, lebilincsel

Tul ifjúságomon,
Tul égő vágyimon,
Melyeknek nyomdokán,
Keserv nyílt mostohán;
Tul a reményeken,
Melyekre hidegen
Éjszini szemfedőt
Csalódás ujjá szótt.
Tul a szív életén,
Nyugodtan élelém
Mít sors s az ész adott,
Az őszi szép napot.
De hogy megláttalak
Kivántam ujlag,
Már letűnt koromat;
Kivántam, mind, a mit
Ábrándos álma hitt:
Az édes bánatot,
Mely annyi kéjt adott.
A kinbafult gyönyört,
Mely annyiszor gyötört.
Hiába, hasztalan!
Ifjúság és remény,
Örökre veszte van.
Az évek tongerén

Vörösmarty ünnepélyek Miskolczon.

Dalestély.

Hősei a dalnak, a szív magasztos megnyilatkozásának, apostolai a nemzeti érzés kifejezésének, fáklyavivői az enyészetnek, viduló dalos, zengzetes nyelvnek, . . . hűvei a dalban a lánglelkű dalos költőnek, Vörösmarty Mihálynak; . . . melynél szebben és zengzetesebben még nem hangzott magyar szó magyar költő lantjáról, — hősök, kik a vitézi tetteket, szabadságszeretetet, majd a gyöngéd, meg-megnyilatkozó szív édes, fájó érzelmeit dalban öntik elének . . . És hogyan szól e dal? Hangjára felelve — védnek az elmúlt idők csodás napjai . . . öröm ragyog az arcokon, sir és nevet a szem a gyönyörtől egyaránt, a mint a dal az örök dicsőségét zengi . . . — majd szomorú és bánatos . . . végre megrázón, szivettépően is szól. Lelke bánatát, fájdalmát zokogván el a szív legbensőbb hurjairól fakadó hangokon. És a dal hősei tudták, érezték e hangot, mely eltölti a dalos és Vörösmarty dalait, beleélték magukat a gazdag szinompázatu dalok minden frázisaiba, s a nagy dalos tiszteletére rendezett dal-ünnepélyen nemesen és gyönyörködtetően zengett ajkukról a magyar szó . . . 26 éve, hogy daláregyletünk fennáll — és e hosszú idő óta igazán és törhetlenül áll és szenteli magát nemes és ideális hivatásának, úgy, hogy ma egyike az ország első dalegyleteinek.

A daláregylet Vörösmarty emlékére adott dalestélyén is kimutatta nagy tudását. A mint dalosaink a „Korona” nagytermében felállított pódiumra léptek, siri csend támadt . . . és egyszerre imponáló őszhanggal zendültek fel a „Szózat” hatalmas hangjai . . . Hazádnak rendületlenül . . . és mi mohón szívünk magunkba azt az édes zenei hangot, mi betöltve a termet, körüllebegve mindig vissza-visszaszáll . . .

Remélni oly nehéz,
A kornak alkonyán
Szeretni tilt az ész,
Letűnt remény után.

Csodálatosan szép e bölcselmi ének elmerengő hangja! Egyéniségének minden szeretetreméltósága meg van írva benne Mintha minden szava lemondó lelkének egy-egy kitépett sohajtása volna. S ha ily hivatott ajkakon édes dalba forr, szívünk szívébe, lelkünk lelkébe hat. A nagy költő alvó szíve hát újra lánggra lobbant, újra feltámad lelkében az oly sokszor elsíratott, eltemetett érzélem! A szerelem galambja ismét beköltözik hanyatló szívébe. Férfi kora delén, 1841-ben meglátott egy nőt. Meglátta. Megszerette. Csajághy Laura már régen bálványozta. Most meghallgatja s igaz szerelemmel áll oldala mellé, hogy megédesítse életét, Vörösmarty boldogan jegyezte el. Hozzáfonódik beteg lelke, mint hervadt folyondár. Egymásra találtak. A költő megtalálta leghivebb barátját, ki megosztotta vele reményét, aggodalmát s eloszlatta homlokáról a borot, a felhőt. Szép lelkők szövetségét boldogság követte. Vörösmarty hát mégis boldog lett! A sors ezzel régen tartozott neki! Csakhogy e boldogság nem tartott sokáig. Pedig szerető szívének, nagy szellemének ezzel tér nyílt mindenfelé. Tagja a tudóstársaságnak, szerkesztője az Athenae-

Majd felhangzik az oratoriumra emlékeztető „Dalszentháromság”, Lányi Ernő átiratában s komoly hangjai magába s Istenéhez szállítják a hallgatót és megszólal a lélek: „Imádd a költőt, a ki ezt alkotta, s imádd az Istent, a ki a költőt nektek adta. . . .” A dal elhangzása után Dömötör György — az ismert kitűnő szónok rövid, de tartalmas egészségtől duzzadó felolvasásban méltatta az elhunyt költőt. Megemlékezett zsenge ifjúságáról, midőn első költeményeit írta, vázolta lelki életének rugóit, feltárta előttünk az ő csodás, megbüvölő egyéniségét, az ő borongós lelkének fájdalmas érzéseit, az ő aggódó, szeretetteljes szabadságérzetét nemes, szép vonásokkal gyönyörködtetve mindnyájunkat. A szép felolvasást lapunk tárczarovatában közöljük.

A felolvasás után ismét koszorus dalárdánk szerepelt, előadva Vörösmarty „Késő vágy” cz. költeményét, dr. Horváth átiratában. — Ebben a dalban megvolt minden, a mit csak az ember daltól várhat. Szép, jó és nemes volt . . . Ily édesen, oly vágyakozva lebegtek el az egyes akkordok, megédesítve a lelket, megvesztegetve a fület, s siri csöndben andalítva ringtak el utolsó hangjai, gyöngéden, mint a tömjén füstbodorai, édes morajként . . . zokogva . . . Majd Orosz Adrienne kisasszony a nagy költő örökbecsű költeményét: „Szép Ilonkát” szavalta el szépen és hatásosan Becht József ur praecis és elegáns zongora kísérete mellett. Ezt követte Storch „Éji Varázsa” és Zimay átiratában „Deres a fű” . . . népdal egyveleg, előadva a daláregylet által korrekt, praecis előadásban . . . Evvel ismét elmúlt egy szép est, melyben a daláregylet részeltetett bennünket, melynek színellyére, — sajnos kevesen, — de e kevesek örömmel és jól eső érzéssel siettünk . . . siettünk, kik még szeretni tudják a dalt, kiknek szívében még forrón felbuzogtatni tudja a nemes honfi vért a „Szózat”, midőn intve, óva buzdít s örök harsonaként zugja

umnak, drámabíráló s Kosuth Lajos után bacsmegei országgyűlési képviselő. Betegkedni kezdett. Sem a budai fürdők, sem Balaton-füred nem gyógyithatta meg. Felment Pestre, hogy folytonos orvosi felügyelet alatt legyen. S éppen azon házba, azon szobába száll, ahol huszonöt év előtt a haldokló Kisfaludy Károly virrasztott. Itt hunyt el ő is 1885. nov. 11-ikén. Temetése Kisfaludy Károly halála napján és órájában ment végbe oly diszszal, aminőt Pest azóta csak Kossuthnak, a nemzet megváltójának temetésén láthatott. Huszezer ember volt talpon végtiszteletén. Családja a legnagyobb szegénységben maradt. A haza bölcsé a nemzetet hálára hivatá fel s százezer pengő forintnyi hálaáldozattal jutalmazta nagy költőjét elhagyott árvaiban.

Igy járta végig Vörösmarty a fájdalom iskoláját. Élete nem az övé, a nemzeté volt. Rövid boldogsága, hosszú szenvedése, szent siralma, fájdalmas keserve mind . . . mind a hazáé. Lángszellemét ragyogtatta mindenütt a költés végtelen birodalmában. Itt ragyog ez a lángelme közöttünk ma is, midőn századszor tért vissza hozzánk az ő születése napja.

Dobbanjon meg e napon szíve minden jó magyarnak. Tegyük fogadást, hogy szent lesz előttünk Vörösmarty emléke mindaddig, míg meg nem szününk szeretni és féltetni a magyar hazát.

füleinkbe: „Rendületlenül légy hive hazádnak óh magyar!”

Az estélyen kevés, de in elligens publikum jelent meg, mely örömmel élvezte a szép dalt. Lehetetlen, hogy ez alkalommal is köszönetünket ne tolmácsoljuk első sorban *Miskolczy Pál* daláregyleti karnagynak, ki vasszorgalommal, időt és fáradságot nem kímélve, minden tudásával és akaraterével törekedett eddig és jelen alkalommal is, hogy a daláregyletet a dal termékeny földjében oly tölgygyé teremtsen, melynek minden ága egyenként az egészszszel szorosán és élettön függ össze, melyet akarattal, szorgalommal fejleszteni lehet és a melylyel nekünk, magának a dalnak, a nemzeti nyelvnek használna és szolgálatot tesz; és köszönet a dalegylet tagjainak, kik mindnyájan hozzájárultak ehhez most és a múltban is... „Hősei a dalnak, nemes szív nemes érzelmeinek, dalos unokái a dalos költőnek, dalt zengjétek nekem... azt a dalt zengjétek, azt a lánglelkű dalt, mely fáj, sir, de megvigasztal... áldozatok avval a dallal; a ha jön idő, midőn nem hangzik már ugys szó ajkatokról, mint ezelőtt, hadd zugjon fel, mint istenítélet:

„Hazádnak rendületlenül.“! . . .

A színházban.

Szerény színházunk a töle telhető díszit igyekezett kifejtetni, hogy egyszerű bajlékában fogyatékos diszeivel bár, de igaz és benső lelkesültséggel ülje meg a magyar színpad kiváló művelőjének, egyik legelső és legdíszesebb oszlopának ünnepét. Nem nagy fény az a „teljes kivilágítás“, melyet nézőterünk felmutatott, de ebben az igénytelen egyszerűségben kétségkívül volt valami hozzánk illő, valami megható s jó Vörösmarty ha élne, ki tudja, nem egy ilyen otthonos, egyszerű vidéki ünnepet nézett-e volna meg, mint a nagy, hazug fénynyel paradézót. A díszeladás alkalmából gyönyörű közönség töltötte zsufolásig meg a színházat. Először a zenekar *Müller Ottó* vezetése mellett a „Hunyadi nyitány“ játszotta el tüzzel, imponáló összhanggal. A nyitány után felgördült a függöny és előtérbe lépett *Csiky László*, ki mély érzéssel s átgondoltan szavalta el *Pásztor Zoltán* alkalmi ódáját. A költemény szépsége s az ügyes szavaltat nagy hatást keltett. Ezután a társulat előadta a „Szózatot“, majd *Csókané Almásy Julia* lépett a színpadra, *Ábrányi Emil* költeményét szavalta: Hazádnak rendületlenül... Tapssal, zajos tapssal köszöntöttek, tapssal hálálták meg művészi szavaltatát, hosszú, szüntelen tapssal és a művésznő meghatott meghajtással köszöntötte meg a közönség meleg ovációját. Végül allegorikus képlet volt, melyben Vörösmarty dicsőítése ábrázoltatott. Az ünnepi allegóriát tüntető tapsviharral jutalmazta a közönség. Az allegoria után „Lear király“ tragédia Vörösmarty fordításában került előadásra, mely az előadók teljes dicsőretre érdemes készültségére vallott. A szereplők közül különösen *Csiky* és *Csókané* arattak fényes sikert. — Vasárnap megismételték az ünnepi allegóriát, utána pedig „Amit az erdő mesél“ népszínmű adatott.

Az iskolákban.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola szombaton délelőtt igen szép lefolyású ünnepélyt rendezett az intézet nagytermében. A növendékek előbb a „Szózat“-ot énekelték, majd *Petus Erzsike* Vörösmarty életrajzát ismertette érdekes eleven előadásban. Ezután *Tóth Pál* igazgató ragyogó ekesszólással, élénk lendülettel méltatta a nagy költő tevékenységét, *Szent-Imrei Margit* „Szép Ilonkát“ szavalta hatással, utána *Kérészy Anna* szépen adta elő Vörösmarty „Uri hölgyhöz“

czimű költeményét, *Fürész Ilonka* „A merengőhöz“ czimű darabot szavalta érzéssel, *Falkenstein Ella* a „Szegény asszonykönyvé“-t átérzett mély hatással, *Kohn Lenke* hasonlóképen a „Vén cigány“-t. Az ünnepélyt érdekessé tett az, hogy minden darab után *Tóth Pál* igazgató ismertette az illető költői termékeket. Az ünnepély a „Főti dal“ elénekülésével ért véget.

Az evang. ref. főgymnasium „Kazinczy“ önképző köre is kegyeletes ünnepélyvel ülte meg nagy költők születésének százéves évfordulóját. Szombaton délután 3 órakor kezdődött az ünnepély s a változatos program a következő volt: „Szózat“, énekelték az ifjúsági énekkar, dr. *Kovács Gábor* igazgató szép szavakban megnyitja az ünnepélyt, azután *Ruszkay István* VII. osztályu tanuló szavalta *Gagy Jenő* VIII. oszt. tanulónak alkalmi ódáját. *Geiger Béla* VIII. oszt. tan. szépen kidolgozott emlékbeszédben ismertette Vörösmarty életét és munkásságát. — Igen sikerült drámai jelenetet adtak elő Vörösmarty „Marót bán“-jából *Markó István*, *Hegyi Lajos* VIII. oszt. tanulók. A zenekar a „Főti dal“-t adta elő *Thern Károlytól*. A nagy költő műveiből szavaltak *Fóris Ferencz* „Szép Ilonkát“, *Schwarz Arthur* „A szép asszony“-t, *Krausz Dezső* „Az élő szobor“-t, *Czeplédy István* „Salamon“-t és *Groák Imre* „A vén cigány“-t. Befejezésül az ifj. zenekar magyar népdalokat játszott s a „Hymnus“ elénekülésével ért végett a szép ünnepély.

— Az áll. polg. és felső kereskedelmi iskolában. A lefolyt hazafias ünnepből kivette méltó részét az áll. polg. és felső kereskedelmi iskolánk tanuló ifjúsága is. Bennünket, kiket az élet terhe nyom, jól eső érzés hat át, midőn az ifjúságot lelkesülni, a hazáért ünnepelni látjuk. Mi képviseljük a jelent, bennük látjuk a jövőt.

Az áll. polg. és felső kereskedelmi iskola ifjúsága vasárnap délelőtt 9 órakor ünnepelte Vörösmarty születésének 100 éves évfordulóját. A torna-terem volt a színhelye a hazafias ünnepnek. A változatos műsort az ifjúsági zenekar nyitotta meg a szózattal, játszotta azt tüzzel, lelkesedéssel.

Aztán *Gálffy Ignác* igazgató ismertette Vörösmartyt és korát. A hazafias beszéd bő kivonatát a következőkben adjuk:

Nem tekintené az ünnepet teljesnek, ha abból a tanári testület is ki nem venné a maga részét. Énnélfogva, miután az intézet magyar irodalmi tanára meghalt s az önképző kör elnöki állása ez időszertint üresedésben van, kötelezve érzi magát arra, hogy az ünnepélyből, mint az önképző-kör id. vezetője ki vegye a maga részét.

Vörösmarty nagy hatásának megértésére vázolja a társadalom, a nemzet akkori beléletét nagyjában a következőképen:

Az 1711-iki békekötéssel Magyarország mint külön álló állam, a nemzet mint nemzet a külföld előtt megszűnt. A hazafiak nagy része külföldre menekültek, az ide haza maradtak közül azok, a kik azt hitték, hogy a magyar nemzet és a magyar haza valami önállóságot a békepontok alapján elérhet, csalódtak, részint visszavonultak a közélettől, részint a halál félelme miatt elnémultak.

Más része jutalmazások által csendesített el, szóval kifelé siri csend és nyugalom honolt hazánkban. De az ország szerveztlenségét pótolta a megyei önkormányzat intézménye, mely bármilyen gyarló is volt akkoriban, módot nyújtott arra, hogy a hazafiak összejöjjenek, a helyzetről tudomást szerezhessenek. A protestáns egyházak gyűlései, a katolikus főpapok s a szerzetesek házáinál való összejövetelek alkalmával módot találtak a nemzet műveltebb rétegei arra, hogy a világ állásáról tudomást szerezenek. Egymást buzdították, a jövőre ebből bizalmat és reményt merítettek. A magyar köznép pedig nyelvben és érzésben ép oly magyar és hazafias volt, mint bármikor, mert az a fényes csillag, kiről halaszatlan költők azt éneklék: „Oh Rákóczy, szabadság vezére, sötét égben fénylő csil-

lagunk...“ az a fényes csillag, ha nem is látszott a főurak tündöklő palotáiban: bevilágította a kunyhók szűk szobácskait s a régi dicsőség emlékezetét és a boldogabb jövő reményeit élénken fenntartotta a köznép között.

Innen volt, hogy mikor a dinasztia végpusztulásához közel, trónjának megmentése végett a külföld által halottnak vélt nemzethez fordult, nemcsak az aulikus főurak, hanem a köznemesség s maga a nép is örömmel hozta életét és véréit áldozatul, abban a reményben, hogy a megmentett dinasztia hálás lesz és a nemzet visszanyeri szabadságát. A nemzet helyt állott magáért, megmutatta a világnak, hogy nem emberek sokasága, de hogy mint nemzet is él; azonban mégis csalódott, mert rövid időn megint csak fel volt írva neve a halálraitétek táblájaira.

Mindnyájan ismerjük második József törekvését, tudjuk azt is, hogy nem sikerült céljait elérni, mert a nemzet nagy tömege, ugy a köznép, mit a nemesség már sokkal jobban volt tájékozva a viszonyokról, sokkal erősebben fénylett az a vezér csillag, mely egy szebb és jobb kor reményét oltá mindnyája szívébe, semhogy a nemzeti létről le tudtak volna mondani.

A napoleoni harcok nem csak azt mutatták meg, hogy a nemzet karja hatalmas és erős, hanem azt is, hogy esze helyén van. Hiába tették csuffá a nemesi felkelést. Kisfaludy, Vas Gereben és mások beigazolják, hogy a nemzet ott is megállta helyét, de be kellett a nagy tömegnek mutatni a magyar intézmények hiányosságát azzal, hogy a nemzetet ezek miatt szégyennel igyekeztek megpirítani, hogy annál könnyebben elkövethessék alkotmányát, még meglévő csekély szabadságát akkor, a mikor már kívülről nem kellett semitől félni.

Mindhiába, a megyei élet, a főpapok és szerzetesek háza, a protestáns egyházi összejövetelek ismét mentsvárai lettek a hazafias gondolkodásnak s forrásai a világ és honismeretnek. Megismerték a tehetősebb osztály tagjai azokat az eszméket, melyek forrásba hozták a magyar szíveket, élénken ébren tartották a nemzeti aspirációkat és a jobb jövő reményét.

Ha egy külföldi szemlélte Bécsből hazánkat, olyannak látszott az, mint vándor utasnak egy ősrendeteg erdő májusi éjszakán. A vándor a csillagtalán, felhős, sötét éjszakán csak az erdő rémeire gondol, a siri csend borzadálya fogja el s inkább lehajtja fáradt fejét az erdő szélén, inkább kiteszi magát a hidegnek, viharoknak.

De a mint a foszladozó felhők nyomán, az emberi szem előtt észrevehetetlenül megjelenik az a világos vonal, mely elválasztja az éjszakától a hajnalt, megzendül az erdők és berkek dalnoka: egyszerre megtelik harmonias hangvegyülettel az s a néptelennek látszó reneteg, eleven, nagy életről ad tanúságot.

Igy jelent meg Vörösmarty Mihály a magyar közélet mezején. „Régi dicsőségünk hol késel az éji homályban? . . .“ Kérdés és bájos hangra visszaszállt a hazafiak lelkébe a bátorság, a remény. A soha nem hallott bájos hangot, az ősi dicsőség rajzolója felemelték a hazafiak gondolkodását, s mindenki feleletre várt. Ki adja meg a kérdésre a feleletet? . . . Költő nem adta meg. Nem adhatta, mert a magyar esatater Tyrtaeus egy szerre született ama varázsénekekkel és a magyar Homéros ekkor „űsköt csóvált és tüzkigyókat rajzolt.“ Csudálatos, hogy az egész elmuló században mindig a szónokok és a közélet előkelőbb államférfiai vezették be az újabb eszméket, így történt, hogy Felső-bükki Nagy Pál, Deák Antal s mások tették meg azt a szolgálatot a magyar nyelvnek, a nemzetnek, mit másutt a költők készítettek elő. Most is épen azért volt Vörösmartynek oly nagy hatása, mint sem előtte sem utána senkinek, mert az előkészített nemzet úgy várta költőjét,

mint egykor várták a Messiást, a költőt a ki nemcsak érzi a mit mindenki érez, hanem ama érzelmek nyomán kelt gondolatokat ki is tudja oly összhangzatos szavakban fejezni, melyek fészket vernek mindenki szívében, melyek lenyűgözik a gondolatot s csupán a nemzeti nagy lét elérésére való törekvésnek engednek tért. Erre a költőre várt mindenki s ekkor jelent meg Vörösmarty. Nem szabad ma bírálnunk, hogy vajon irhatott volna-e szebben, lehetett volna-e szerkezetileg tökéletesebb, dobjuk messzire ma a kritika bonczkésését s imádkozzunk annak a költőnek annak a jósnak, annak a szentnek lábainál, ki megtalálta s a haza szabadságának szenteléké rég eltűnt érzemények utján a nemzet összes fainak szívéhez, a ki egyesítette a haza oltára körül az egész nemzetet.

Oly nagy volt Vörösmarty hatása, hogy épen mint a mikor megjelenik a berkek szürke dalnoka, a bájos hangú csaló, elnémul minden éneklő madár: épen úgy elnémult minden költő. A magyar berekben csak a régi dicsőségünk költőjének dala volt hallható. S a feleletet elvégre sem költő adta meg, hanem egy hasonló sulyu, hasonló érdemű államférfi: gróf Széchenyi István, azzal: „Sokan azt mondják: a magyar nemzet volt, — én szeretem hinni, hogy lesz“ . . . Ime, egy másik zseni, akkor, mikor Vörösmarty megmutatta, hogy milyen dicső volt a magyar nemzet múltja, azzal válaszol, hogy a jövő még dicsőbb lesz.

A múlt és jövő dicsősége, a múlt és jövő veszedelmeinek váltakozása az akkori társadalom lelkét folytonosan egyik szélsőségből a másikig érő hullámvászon tartotta.

Vörösmarty ebben is kora hű tükré volt és az tükröződik vissza Szózatának minden sorából. S midőn kétség merül fel, hogy lehetne-e egy boldogabb jövő, — felel: „Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontá vért, s keservben annyi hű kebel szakadt meg a honért. Az nem lehet, hogy ész, erő és oly szent akarat, hiába sorvadozzanak egy átok suly alatt.“ És megjósolja, hogy „még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor, mely után büszgő imádság epedez százezrek ajakán.“ Épen úgy kora kétségbeesésének és az érzelmek hullámvászonának hű visszatükröződése az a jóslat is: „Vagy jönni fog, — ha jönni kell — a nagyszerű halál, hol a temetkezés felett egy ország vérben áll. S a sirt, hol nemzet süllyed el, népek veszik körül s az ember millióinak szemében gyászköny ül!!

És hogy teljes legyen Vörösmarty nagyságának beigazolása, jóslata betelt: elérkeztek a nagyszerű halál, hol a nemzet legjobbjai véres sirjukat találták. A sirt körülvették a népek s az ember millióinak könnyei szentelte be a hősök porait.

A nemzet bukása annyira lehangozta a nagy költőt, hogy jóformán élőhalottként járt embertársai között. Gyermekének ezt az imádságot a végzettszerű két versszak híján kellett megtanulni. Még a legjobb barátok, a szerető család sem bírta a vigasz enyhítő balsamát a szomorú költő lelki sebeire illeszteni.

Annyira a nemzet kölköje volt, annyira együtt sirt a levett honfiakkal, akik már újabb feltámadást remélni nem tudtak, hogy a legrosszabbtól lehetett tartani.

Ilyen körülmények között tört ki a krimi háború. A magyar nemzet győzelmi zászlóját a magyar kezéből az orosz tulerő csikarta ki. A magyar honfiak gyűlölete erősebben senki ellen sem lángolt fel, mint az orosz ellen. Mikor tehát a magyar iránt érző hatalmak: az olasz, aki együtt sirt velünk, a francia, kitől a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje diadalutjára kelt; az angol, aki ünnepelte, segítette száműzött hőseinket; a török, aki otthont és védelmet nyújtott a hontalan magyarnak, megtámadták a gyűlölt zsarnokot, ismét fellobogott a hazafias láng, és a vén cigányban Vörösmarty Mihály magára kiált: huzzd rá cigány, megadtam az árát!! Mert azt hitte, hogy ő már felvette a nemzet elismerésében és csekély

jutalmában a bért arra, hogy érez most is azt, amit mindenki érez s forró vérével hirdesse, hogy itt az óra, mely ismét egy tisztultabb létnek ad helyet. De eszébe jut mint-ha most is hallanók a pusztán a lázzadt ember vad keserveit s gyilkos testvérbátyja zuhanását; gondolja, hogy most van az az alkalom itt, mely a nemzet boldogságának óráját jelentené, rákiált önmagára: Huzzd! . . . De mégse, hagyj békét a hurnak!

Lesz még egyszer ünnep a világon; majd ha elfárad a vész haragja s a viszály elvérzik a csatákon, akkor huzzd meg újra lelkesedve, Isteneknek teljék benne kedve, akkor szedd fel újra a vonót és derüljön zordon homlokod, szűd teljék meg az öröm borával. Huzzd s ne gondoldj a világ gondjával!

Amint látjuk korának igazi fia volt. Ez és költészetének más tulajdonságai okozták, hogy soha sem előtte sem utána oly széles körű hatást költő a magyar népre nem lett mint ő. Bár csak 88 példány kell el Zalán futásából, de az ifjúság lemásolta, sokszorosította, könyv nélkül megtanulták s nem volt összejevetel, hogy ne arról folyt volna a szó. A régi dicsőség képének felújítása, Szép Ilonka bályos hangjainál a nagy Mátyás dicső udvarának festése megtanították a nemzetet arra, hogy itt van miért élni, s ön példájával költeményei számos sorával megtudta magyarázni, hogy a magyarnak itt élni és halni kell.

Méltó tehát, hogy elkünkben ily nagy költő emléke örökké éljen s hiszem is, hogy élni fog, míg egy magyar ember ezen a földön érezni és gondolkozni tud.

Az igazi lelkesedés hangján tartott szónoklatot s hitattal hallgatta az ifjúság, majd hosszantartó dörgő éljenzéssel adózott.

Azután Engel Zoltán, Repeckzy András, Póta László, Waldmann Simon, Payer Gusztáv és Ledniczky János felső keresk. isk. tanulók szavaltak Vörösmarty remekeiből, általános lelkesedést kelteve. A napi ünnepélyt a Klapka indulójával zárta be az ifjúsági zenekar

UJDONSÁGOK.

— **Borsodvármegye téli közgyűlése.** Borsodvármegye közönsége folyó évi december hó 10-én délelőtt 9 órakor rendes évnegyedesi bizottsági közgyűlést fog tartani, továbbá az ezen közgyűlésen előforduló ügyek szabályszerű előkészítése végett december hó 9-én délelőtt 9 órakor állandó választmányi, és ezt megelőzőleg december hó 8-án délután 3 órakor pénzügyi választmányi ülések fognak tartatni.

— **Az új tanár.** Az állami polgári és felső kereskedelmi iskolánál boldog emlékü *Kovács* Lajos halála folytán megürült irodalmi tanszékre, — mint annak idején említettük — a vall. és közoktatásügyi miniszter *Fetés* István turócz-szentmártoni felső keresk. isk. tanárt helyezte át Miskolcra. Az új tanár vasárnap jött bemutatkozni, s megfelelő lakás után nézni, hogy mielőbb véglegesen letelepedjék városunkban. Megjelenése, modora és alakja rokonszenvet keltő, de a körnek is nyereség, mert mint tudjuk, jeles tollu lapszerkesztő, s mint ilyen nyolcz évig védte lelkesedéssel a nagy tót fészkekben a magyarság zászlóját, úgy is mint szerkesztő, ugys mint a felvidéki magyar közművelődési egyesület titkára. Isten hozott!

— **Iroda átvétel.** Néhai dr. Robicsek Adolf ügyvédi irodáját dr. *Reiner* Samu ügyvéd vette át.

— **Karácsonyfa.** A miskolci róm. kath. nőegylet karácsonyfa és ruhakiosztási ünnepélyét f. hó 15-én tartja meg a vármegye-ház nagy termében. Az ünnepélyen *Blaszéjovszky* Ferencz apát-plébános fogja az alkalmi beszédet tartani.

— **Halálozás** Özvegy *Antalffy* Jánosné szül. Bódor Erzsébet urnő, f. hó 2-án életének 88-ik évében elhunyt. Béke poraira!

— **Adler** Károly városi főmérnök, mint

örömmel értesülünk, teljesen felépült sulyos betegségeből s pár hét múlva ismét megkezdte hivatalos működését.

— **A miskolci öselet.** Sok gondot adott muzeumunk előjáróságának a miskolci pályaudvar mellett talált mamuth-agyár. — Mert a különben rendkívül becses tárgy feltalálása után erős porladásnak indult s felemelésére, vagy épen elszállítására gondolni sem lehetett. Ugyanezért először folyékony enyvvel vonták be, részint hogy megakadályozzák a további porladást, részint, hogy a levált kisebb darabokat visszaerősítsék. Majd, mikor az elszállításához ez sem bizonyult elegendőnek, gipszszel vonták be az egész agyart és ilyen módon már tegnap be is hozták a leletet. Nagy kár, hogy oly porlékony állapotban találták meg, mert ehhez hasonló nagyságu mamuth-agyart még nem találtak.

— **A Borsod-Miskolci Gőzmalom** részvénytársaság megvette a Zemplénmegyében, a m. a. v. szerencs—ujbelyi vonalán fekvő Szegi malomtelepet. A malom vételára, 53300 korona, mely készpénzben már kifizettetett a részvénytársaság alaptőkéjének minden felemelése nélkül. Ugy eljárás nem is vált szükségessé, tekintettel a vételár alacsony voltára. A Szegimalom telep, mely egy részvénytársaság tulajdonát képezte ezideig, napi 200 métermázsza örlési képességgel birt és lisztje rendkívüli kedveltségnek örvendett. A malom e hó 15-én vétetik át a Borsod-Miskolci Gőzmalom által, mely a kereskedelmi üzletet természetesen innen intézi. Ezek szerint a részvénytársaságnak négy telepe van, u. m. Miskolcz, Losonc, Hatvan és Szegimalom. A Szegimalom részvénytársaság e hó 25-iki közgyűlése az eladást jóváhagyta és a felszámolást kimondotta. — A szegi gőzmalom r. t. 1876-ban alakult 100,000 frt alaptőkével, mely 500 darab részvényből áll. Legutolsó mérlege szerint aktivája 337,483 frt. Tartalékalap 109,825 frt. Az ingatlanok s malomfelszerelés 108,000 frttal szerepel.

— **Karácsonyi és újévi munkaszünet.** A karácsony és újévi előtti vasárnapok munka szünetét a kereskedelmi miniszter az idén is felfüggesztette a törvényhatóságokhoz intézett rendeletével. Megengedi a miniszter, hogy a december 23-ára és 30-ára eső vasárnapokon az 1891: XIII. törvényzikk alapján 1892. évi márczius hó 6-án kiadott, a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény II. 1., 1., 3. 4., és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munkát illetőleg az adás-vevést egész napon át végezhessek.

— **Kiszabadult örült.** Dienes Tamas közveszélyes örült tegnapelőtt éjjel ismételtén kiszökött az Erzsébet kórházból és a csabai kapu lakóit rémitgette és zavarta fel álmából. Meztelen lábakkal, egy lepedőben, mint kisérlet járkált az utcán éjnek idején, míg végre a nevezett utca 6. sz. házba ment be, ahol az anyja lakik. Kérdezték tőle, hogy hogyan szökött meg, hát szépen elmondta, hogy az ablak vasrácsát könnyen ki lehet feszíteni az örök nem veszik észre, mert alszanak.

— **Ruhakiosztási ünnepély.** Hétfőn ment végbe a Chevra Kadisa nagytermében előkelő és nagyszámu közönség jelenlétében az *izraelita nőegylet* által évenként teljesített ruhakiosztás. Nem kevesebb, mint 224 mindkét nembeli iskolás gyermeket látott el az idén a nőegylet meleg téli ruhával, lábbelivel. Az ünnepséggel végbemenő aktus után elébb dr. *Spira* Salamon hitszónok, azután dr. *Iszl* Soma, az iskolaszék elnöke lendületes és magas beszédben méltatta a nők könyörületeségét s utóbbi halás köszönetet mondván az egyesület elnökének, dr. *Grósz* Józsefnének, ki fáradságot, áldozatot nem kimélő példás buzgalommal működik a jótékony terén, valamint az egyesület nemes tagjainak általában. A szegény fázó gyermekek nevében egy kis leány- és fiúgyermek kiméltolta ezek halálját. A megindulás hang-

ján elmondott gyermeki szavak könnyeket fakasztottak a jelenlévő hölgyek szemébe. Amidőn a hála és elismerés szavaival regisztráljuk a női könyörületesség e szép tényét és áldjuk a jöttévi női lelkeket és kezeket, egyszersmind kérjük a nemes nőegyletet, méltóztassék a „Bis dat, qui cito dat” elvét megszivelve, a ruha kiosztást előbb eszközölni, mert az őszi hideg káros behatását sok gyenge szervezetű gyermekén érezteti már ekkoráig, amikor didergő tagjaikat a meleg téli ruha oltalmazza a meghülés ellen. Az izr. nőegylet által fenntartott *népkönyha* vasárnap fog megnyitni. Ennek jótéteményeiben az iskolás gyermekek *felekezeti különbség nélkül* fognak részesülni.

— **Lindh Marcella hangversenye.** A december 8-iki hangverseny rendkívül fényes, magas színvonalon álló előkelő művészestélynek ígérkezik. A jelenkor legünnepeltebb énekesnője, a bűbajos szavu mexicói pacsirta fogja hallatni nálunk az ő isteni szép, tiszta csengésű mesés coloraturáját. *Lindh Marcella* művészete magasan áll minden kritika fölött. Elbájolja elragadja hallgatóit és nincs szem, mely ne könyezne, nincs tenyér, mely ne tapsolna, ha *Lindh Marcella* az ő bus dalait éneklé. *Pelhe Lajos* a gentry művész az estély vig jellegét fogja megadni. Magyar nótákat senki a földön nem tud úgy játszani, mint ő. Szív és lélek, tűz, szilajság van az ő játékában. Soha el nem feleli azt, senki, hacsak egyszer is hallotta. Az estély a Korona szálló disztermében lesz megtartva. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek Ferenczi B. könyvkereskedésében kaphatók. A Közművelődési Egylet tagjai kedvezményes áru jegyeket kapnak.

— **Kutyák a kávéházban.** A rendőrkapitány szigorú rendeletet adott, ki, melyben az ebeknek nyilvános helyekre, *vendéglőkbe, kávéházakba és cukrászdákba* való bevitelét büntetés terhe alatt megtiltja. Nagyon ideje volt, hogy a rendőrkapitány ezen rendeletét kiadta, mert igazán türehtelen volt az az állapot, mely egyes kávéházakban uralkodott. Némelyik kávéházban nap-nap után majdnem több volt a kutya, mint a vendég. Egy egész luxus kutya-vásár volt ott, a mi bizony igen kellemetlen hatással volt a publikumra. A rendelet kiadatott, aminek örülünk, de azt is óhajtjuk, hogy ne csak a papiroson maradjon, hanem szigorúan betartassék.

— **Öngyilkos leány.** Nagy peccétes levél érkezett tegnap egy öreg özvegy asszonyhoz. Szomorú hírt hozott, halálát tudatta annak

a kedves kis gyermeknek, ki megédesítette hátra levő napjait, gyászba borította életét, mert akit annyira szeretett, az már ni cs többé. Szépséges gyermek volt *Pál Ilonka*. Piros volt a két orcája, koromfekete a haja s kék a szeme. Olyan kék, mint a felhőtlen égbolt, mint a nyugvó tenger. Sokan felejtették rajta tekintetüket, sokakat megbűvölt annak a ragyogó szempárnak csábos varázsa. De a leány ellenállott a kék ingerlő kísértésének, ellenállt a csábító ajánlatoknak, anyját nézte csak, kit ápolnia, tartania kellett. Egyszer aztán elfeledkezett magáról s szarnyzegetten hullott a mór tengerébe. Azóta nem volt itthon maradása, elment messze, messze innen, szégyene, gyengesége vitte magával. Tegnap aztán bevégezte tragikus életét, nem bírta tovább viselni a lelki-furdalásokat. Belevetette magát a Dunába, annak puha habjai között keresett menedéket az emberek bántó szemei elől. S a futó hab elkapta magával, nyomtalanul tűnt el a hullámok fodrai között.

— **Uj kereskedők és iparosok Miskolczon.** *Orosz Sándor* kárpitós Vörösmarty u. 3. *Friedländer Hermann* (pécsujfalusi lakos) butorker. Széchenyi-utca 104. (üzletvezető *Schwarz Ferenc*). *Üzletét beszüntette*: *Klein József* pék, Szemere-utca 23. *Weinberger Sámuelné* vendéglős.

x **Rosenberg Gyula** női divat, szőnyeg és fehérnemű kereskedő mindkét áruházában nagy **karácsonyi vásárt** rendez december 31-ig. Tulhalmozott nagy árukészlete miatt, az árukat ez évben különösen **leszállítja**, a mint a szétküldött árjegyzékeiből is kitűnik. Ajánljuk ezen kedvező alkalmat az **ajándékok bevásárlására**. Tessék árjegyzéket kérni.

— **Dunky fivérek** cs. és kir. udvari fényképészek városháztér 5. sz. (a kapu beárat alatt) állandó képkiláltása.

BUDAPEST SZÁLLÓ
újjonan épült

Földszinti Étterme

táncmulatságokra,

lakodalmakra,

estélyekre, gyűlésekre

==== olcsón kiadó! ====

Értesítés.

A városi képviselő közgyűlés rendeletéből foganatosított új házszámozás, és egyes utcák névváltoztatása szükségessé tette egy oly füzet összeállítását, melyben a város utcái megnevezve, az utcákban a régi és új ház számok feltűtetve vannak.

Ezen nyomtatásban kiadott s kellő tájékoztatást nyújtó könyvecske 50 fillér árért *Kóris Kálmán* főpénztárnoknál vásárolható meg.

Miskolczon, 1900. évi november hó 27-én.

Soltész, polgármester.

15027. sz.

1900.

Értesítés.

Miskolcz város képviselő testületi közgyűlésének f. hó 22-én 107. szám alatt hozott határozatából, valamint az 1886. évi XXII. t. cz. 110. szakaszának rendelkezéséből közhírré teszem, miszerint a katonai élelmezési raktár építési céljaira a gyalogsági gyakorló-térből szükségelt 3356 □-öl terület eladási ügye a f. évi december hó 27-én tartandó közgyűlés tárgysorozatába felvétetni fog.

Miskolczon, 1900. november hó 30-án.

Soltész, polgármester.

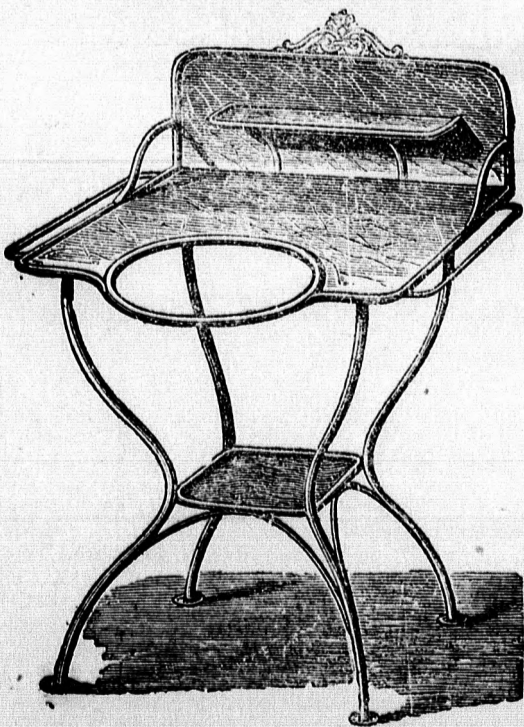
Néhai dr. Robicsek Adolf ügyvédi irodájának gondnokává kirendeltetvén, az eddig **Széchenyi-utca 53. szám** alatt lévő

irodám

dr. Robicsek ügyvéd volt irodahelyiséghelyiségébe, **Széchenyi-utca 82. szám** alá (a Rácz-féle házba) helyeztem át.

Dr. Reiner Samu,
ügyvéd.

Pártoljuk a honi ipart!!!

Magyar gyártmány!!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Miskolczon, Hunyady-utca 57. sz. a.**

vas-, fémbutor, sodrony-ágybetét, sodronyfonat kert és sírkerítésgyárat

rendeltünk be.

Tömör vasból készítünk összecusukható **ágyakat** matraczczal és ruganyos betéttel; húzott vasból (vasbádognál) **gyermek-ágyakat, mosdókat, továbbá sodrony-ágybetéteket, sodronyfonatból lábtörőket, egyszerű és diszes kocsilüléseket, kert-, virágágy- és sírkerítéseket, ablakfonatokat** stb.

A t. **gazdálkodó közönség** figyelmét különösen felhívjuk ló-, szarvasmarha, juh- és baromfiak elzárására igen czélszerű **sodrony-kerítéseinkre**, melyeket **olcsó áron** bocsátunk rendelkezésre.

Képes árjegyzékkel és költségvetéssel készséggel szolgálunk. **Vidéki megrendelések** gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Régi, rosz karban levő vasbutorok átalakítását és javítását elvállaljuk.

Miután gyártmányaink **hazai anyagból magyar munkások** által készítettnek s ugy kiállitás, mint jutányos ár tekintetében a külföldi gyártmányokkal kiállják a versenyt, kérjük a n. é. közönség szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Földy Antal és Társa.

BÁRDOS VILMOS

ezelőtt VÁNCZA EMMA

fényképészeti és festészeti műterme.

MISKOLCZON, Széchenyi-uteza, Sötét-kapu.

Elvállal a fényképészetbe vágó összes munkákat:

Platin- és aquarell-festményeket. **Különlegesség: Csoport- és tableaux-képeket, gyermek felvételekben.**

Nagyításokat bármily nagysáig.

Utánrendelések a legrégebbi lemezekről is elfogadtnak. Fölvételeket egész napon bármily időjárás mellett eszközölök.

Tekintettel a közeledő karácsonyi és újévi ünnepek előtti nagy forgalomra, tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy úgy a fénykép-nagyításokat, mint a platin- és aquarell-festményeket **két hét** alatt szállíthatom, miért is kérem b. megrendeléseikkel idejekorán megtisztelni, hogy a kívánalmaknak pontosan megfelelhessenek.

SZLAVKOVSKY IMRE

takaréktűzhely- és épületlakatos

MISKOLCZ, Horváth-utca 27. sz. a.

Első miskolci motorhajtásra berendezett

Alapított 1853.

lemez- és lakatosáru üzlet.

Ajánlom újonnan berendezett nagyszabású műhelyemben készült **elejes** és **asztal-tűzhelyeimet**, mindenféle nagyság- és kiállításban, falazva kül-, belföldi és majolikás cserepekkel; — ugyszintén teljes vasból, csakis a legjobb anyagból s ezekből állandóan nagy raktárt tartok készletben. Abban a helyzetben vagyok, hogy elegans és esinos alakban, valamint gondos, czélszerű kivitelben mintaszerű és e mellett szolid és tartós munkát állíthatok elő, úgy hogy bármely szolid konkurencziával versenyezhetek.

Ismét-elárúsítók kedvezményben részesülnek

Elvállalok továbbá **épületvasalásokat, folyosó-, lépcső és sír-rácsokat, vaskapukat, Wertheim-szekrényeket,** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzokkal és költségvetéssel szívesen szolgálok.

Kocsz-kályhákat napi 26 kr. díj mellett kölcsön adok.

Olcsó tűzhely bevásárlási forrás.

Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

az

„Adria”

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításon az „Arany érem”-mel kitüntetve.

KÉSZITI:

Csász. és kir.

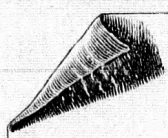
udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Lövy József fia Stamberger B. Kardos József
Ferencci B. Verő és Társa Gedeon András
uraknál kapható.

Anyáknál, kik gyermeküket szoptatják, javítja és szaporítja a tejet s ezáltal a csecsemők testsúlyában gyorsan gyarapodnak.

Heyden tápanyaga
(Tojásból előállítva.)

Legjobb emésztőszer!

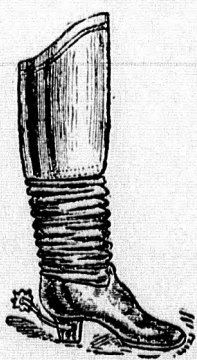
Kapható
gyógyszertárakban
és drognériákban.

Miskolczon kapható

SZABÓ BÉLA

gyógyáru üzletében.

**Erős
étvágy-
gerjesztő
és erősítő
szer.**

GROSZMAN LIPÓT

Az „Arany csizmához” címzett

magyar gyártmányu, — karlsbádi és saját készítményű

CZIPÓRAKTÁRÁBA

Miskolczon, Széchenyi-uteza 123. sz. a.

(Garai J. ur divatáru üzlete mellett)

az őszi és téli idényre

megerkeztek és rendkívül nagy választékban kaphatók **férfi,**

— **női és gyermek csizpők,** valamint **hunya és bage-csizmák.**

Előkelő összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű árukat **bámulatos olcsó árban** árusíthatom.

Általános ismert szoliditásomnál fogva egész bizalommal kérem a n. é. közönség szíves pártfogását és maradok

Chebraux és sárga-czipő kenőcsök a legjobb minőségben és legolcsóbb árban.

teljes tisztelettel

GROSZMAN LIPÓT.

Gummi sárczipők (Galuschen)
nagyon olcsó árban.

